

HINDAMISSTANDARD

Tekstiilkäsitöö valmistaja, tase 3

Sisukord:

1. Üldinfo
2. Hindamine (hindamise meetodid ja -kriteeriumid)
3. Kutseeksami kodukord (hindamise korraldus)
4. Juhend hindajale

1. Üldinfo

- 1.1. Hindamisstandardi alusel hinnatakse kutseõppeasutuse tekstiilkäsitöö eriala lõpetajate ja töömaailma tekstiilkäsitööliste kutseoskuste vastavust tekstiilkäsitöö valmistaja, tase 3 kutsestandardis¹ kehtestatud nõuetele.
- 1.2. Taotleja kompetentsust hindab kutsekomisjoni poolt moodustatud tööandjate, spetsialistide ja koolitajate esindajatest koosnev kolmeliikmeline hindamiskomisjon.
- 1.3. Hindamine viiakse läbi kutse andjalt õiguse saanud hindamiskeskuses või õppeasutuses või praktikaettevõttes.

2. Hindamine

Kutseeksamil hinnatakse järgmisi kompetentse:

- 1 Tööprotsessi ettevalmistamine (*koolilõpetaja puhul õppetöö käigus hinnatud*)
- 2 Kangakudumine
- 3 Masinkudumine
- 4 Silmuskudumine
- 5 Heegeldamine
- 6 Tikkimine
- 7 Tekstiilmaterjalide värvimine
- 8 Tekstiilkäsitöö valmistaja, tase 3 kutset läbiv kompetents

Tervikkutse taotlemisel tõendab taotleja kõik kompetentsid, osakutse taotlemisel tõendab taotleja kompetentsid 1. Tööprotsessi ettevalmistamine (*koolilõpetaja puhul õppetöö käigus hinnatud*), 8. Tekstiilkäsitöö valmistaja, tase 3 kutset läbiv kompetents ning vastavalt taotletavale osakutsele kompetentsi valikust 2-7.

2.1 Hindamise meetodid

- 1) Mapp
- 2) Valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon
- 3) Vestlus

Mapp sisaldab:

- osakutse taotlemise korral vähemalt kolme erinevat eset. Tervikkutse tõendamisel võivad esemed olla kombineeritud erinevates tehnikates, kuid esindatud peavad olema kõik Tekstiilkäsitöö valmistaja, tase 3 kutsestandardis loetletud tehnikad;
- mapi kujundus taotleja vabal valikul;
- töövisandeid;

1 <http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/>

- esitletavate esemete materjalinäidiseid, tööjooniseid;
- esemete tööproove, töö käike, tehnoloogia kirjeldusi;
- fotosid tööprotsessidest;
- valmis esemete üldvaate- ja detailifotosid;
- kõik juhendatud tööd on viidatud, juhendamata töödel juures märge „iseseisev töö”.

Valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon

Osakutse taotlemisel esitleb taotleja vähemalt kolme endavalmistatud eset. Tervikkutse tõendamisel võivad esemed olla kombineeritud erinevates tehnikates, kuid esindatud peavad olema kõik Tekstiilkäsitöö valmistaja, tase 3 kutsestandardis loetletud tehnikad.

Ese(med) eksponeeritakse viisil, mis annab parima ülevaate selle (nende) kasutamisest: rõivaese pannakse mannekeenile või modellile selga ja laudlina lauale, kardin riputatakse, vaip laotatakse laiali jne.

Hindamiskomisjon võib paluda taotlejal demonstreerida mõnda töövõtet (koolilõpetajalt üldjuhul ei nõuta).

Vestlus:

Taotleja annab selgitusi sooritatud praktilise töö sh oma teadmiste ja arusaamade kohta ning vastab esemete valmistusprotsessi, mapi, käsitöömeistri kutse-eeetika teemalistele ja teoreetilistele küsimustele (osakutsete korral tööproovidelt tehnikate ära tundmine).

2.2. Hindamiskriteeriumid

Kompetents/tegevusnäitajad	Hindamiskriteeriumid	Hindamismeetodid
<p>1. <u>Tööprotsessi ettevalmistamine:</u></p> <p>1) planeerib töö käigu etteantud tööjoonisest või kavandist lähtuvalt, määrab vajalike tööde järjekorra;</p> <p>2) arvutab välja materjalikogused tulenevalt etteantud tööjoonisest või kavandist;</p> <p>3) komplekteerib ja valmistab ette tööjuhendile või kavandile vastavad materjalid, tarvikud ja töövahendid;</p> <p>4) korraldab ohutu ja käepärase töökoha</p>	<p>Teeb tööplaani.</p> <p>Valib ja hangib oma tööks vajalikud materjalid.</p> <p>Valmistab ette materjalid ja tarvikud lähtuvalt tööjuhendist või kavandist</p> <p>Valmistab eseme kasutades töövahendeid nõuetekohaselt.</p>	<p>Mapp, vestlus, valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon</p> <p>Koolilõpetaja puhul hinnatud õppetöö käigus.</p>
<p>2. <u>Kangakudumine:</u></p> <p>1) seab kangasteljed juhendile vastavalt töökorda;</p> <p>2) rakendab algsiduses kanga vastavalt valmistatava eseme otstarbele ja tööjoonisele;</p> <p>3) koob kangastelgedel algsiduses kangast, jälgib pidevalt koe ühtlast tihedust,</p> <p>4) ühendab telgedel kootud detailid käsitsi või õmblusmasinal;</p> <p>5) kaunistab telgedel kootud esemed erinevates õmbluskäsitöö ja põimise tehnikates (narmad, kandid, paelad, ja poogad);</p> <p>6) kõrvaldab töö käigus ettetulevaid vigu, vajadusel kasutab juhendaja abi;</p> <p>7) viimistleb ja hooldab kootud esemeid arvestades materjali iseloomu ja eseme otstarvet;</p> <p>8) kasutab ergonoomilisi ja ohutuid</p>	<p>Tunneb kangakudumise terminoloogiat ja tingmärke, põhitehnikaid ja töövõtteid.</p> <p>Oskab nimetada etteantud esemete ja tööproovide kudumisel kasutatud algsiduseid.</p> <p>Rakendab algsiduses kanga vastavalt juhendile telgedele, teeb tööproovi.</p> <p>Koob, viimistleb ja kaunistab eseme vastavalt kasutatud materjalide omadustele ja eseme otstarbele.</p> <p>Dokumenteerib oma tegevuse. Mapis esitatud tööd vastavad töövisanditele</p>	<p>Mapp, vestlus (sh teooria-küsimused), valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon</p>

<p>töövõtteid, järgib seadmete, töövahendite ja -riistade kasutamisharjumusi ning hooldusnõudeid;</p> <p>9) hoiab kangasteljed ja töövahendid korras kogu töö vältel ning hooldab neid nõuetekohaselt.</p>	<p>ja tehnilistele kirjeldustele.</p>	
<p>3. Masinkudumine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) valmistab kudumimasina juhendi alusel ette põhi- ja abiplaadiga kudumiseks 2) seadistab juhendi alusel kudumimasina programmi vastavalt kootavale muustrile ja valmistatava eseme tehnoloogiale; 3) koob põhi- ja abiplaadiga põhitehnikates silmkoelisi esemeid, jälgib koepinna tiheduse ühtlust, ja detailide löikele vastavust, kasutab kahandamise ja kasvatamise võtteid; 4) ühendab masinal kootud detailid käsitsi või õmblusmasinal; 5) tunneb ära töö käigus tekkinud põhilised vead ja probleemid ning kõrvaldab need; 6) kaunistab vajadusel kootud esemeid tikkimise, heegeldamise vm tehnikas; 7) viimistleb ja hooldab kootud esemeid arvestades materjali iseloomu ja eseme otstarvet; 8) kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid, järgib seadmete, töövahendite ja -riistade kasutamisharjumusi ning hooldusnõudeid; 9) hoiab seadmed ja töövahendid korras kogu töö vältel ning hooldab neid nõuetekohaselt. 	<p>Tunneb masinkudumise terminoloogiat ja tingmärke, põhitehnikaid ja töövõtteid. Oskab nimetada etteantud esemete ja tööproovide kudumisel kasutatud tehnikaid.</p> <p>Valmistab vastavalt juhendile ette kudumimasina ja seadistab programmi, teeb tööproovi.</p> <p>Koob, viimistleb ja kaunistab eseme vastavalt kasutatud materjalide omadustele ja eseme otstarbele.</p> <p>Dokumenteerib oma tegevuse. Esitleb mapis kolme eset, millest vähemalt kahel on erinev löige. Mapis esitatud tööd vastavad töövisanditele ja tehnilistele kirjeldustele.</p> <p>Kirjeldab vestluse käigus ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid, igapäevast masina korrashoidu.</p>	<p>Mapp, vestlus (sh teooriaküsimused), valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon</p>
<p>4. Silmuskudumine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) kasutab vastavalt tööjuhendile erinevaid loomisvõtteid; 2) koob silmkoelisi esemeid nii ringselt kui edasi-tagasi ridadena vastavalt soovitud suurusele või löikele <p>- koob põhisilmuseid ja nendest tuletatud koekirju koeskeemi järgi, kasutab kahandamise ja kasvatamise võtteid,</p> <p>- koob kahevärvilist kirjatud kudet ja oskab mustri sobitamisel arvestada kirjakorraga,</p> <p>- koob ühtlaselt ja reguleerib koetihedust vastavalt eseme otstarbele, valides selleks sobivad vardad ja kudumismaterjali;</p> <ol style="list-style-type: none"> 3) ühendab kootud detaile käsitsi või õmblusmasinal; 4) kaunistab vajadusel kootud esemed tikkimise heegeldamise vm 	<p>Tunneb silmuskudumise terminoloogiat ja tingmärke, põhitehnikaid ja töövõtteid. Oskab nimetada etteantud esemete ja tööproovide kudumisel kasutatud silmuseid, koekirju ja töövõtteid. Kirjeldab töövõtteid, mida on kasutatud etteantud tööproovil.</p> <p>Valib esemest ja kasutatavast materjalist lähtuvalt töövahendid, teeb tööproovi.</p> <p>Koob, viimistleb ja kaunistab eseme vastavalt kasutatud materjalide omadustele ja eseme otstarbele.</p> <p>Dokumenteerib oma tegevuse. Mapis</p>	<p>Mapp, vestlus (sh teooriaküsimused), valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon</p>

<p>tehnikas;</p> <ol style="list-style-type: none"> 5) tunneb ära töö käigus tekkinud põhilised vead ja probleemid ning kõrvaldab need; 6) viimistleb ja hooldab kootud esemeid arvestades materjali iseloomu ja eseme otstarvet; 7) hoiab töövahendid korras kogu töö vältel; 8) kasutab ohutuid töövõtteid. 	<p>esitatud tööd vastavad töövisanditele ja tehnilistele kirjeldustele.</p>	
<p>5. Heegeldamine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) heegeldab esemeid kasutades kinnis- ja ahelsilmuseid, sambaid ning kahandamise ja kasvatamise võtteid; 2) ühendab heegeldatud detailid käsitsi; 3) kaunistab vajadusel heegeldatud eseme tikkimise vm tehnikates; 4) tunneb ära töö käigus tekkinud põhilised vead ja probleemid ning kõrvaldab need; 5) viimistleb ja hooldab heegeldatud esemed arvestades materjali iseloomu ja eseme otstarvet; 6) hoiab töövahendid korras kogu töö vältel; 7) kasutab ohutuid töövõtteid. 	<p>Tunneb heegeldamise terminoloogiat ja tingmärke, põhitehnikaid ja töövõtteid. Oskab nimetada etteantud esemete ja tööproovide heegeldamisel kasutatud silmuseid ja töövõtteid. Kirjeldab töövõtteid, mida on kasutatud etteantud tööproovil.</p> <p>Valib esemest ja kasutatavast materjalist lähtuvalt töövahendid, teeb tööproovi.</p> <p>Heegeldab, viimistleb ja kaunistab eseme vastavalt kasutatud materjalide omadustele ja eseme otstarbele.</p> <p>Dokumenteerib oma tegevuse. Mapis esitatud tööd vastavad töövisanditele ja tehnilistele kirjeldustele.</p>	<p>Mapp, vestlus (sh teooria-küsimused), valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon</p>
<p>6. Tikkimine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) valmistab materjali ette (peseb, aurutab, triigib kanga); 2) kannab (kopeerib) paberil oleva mustril korrektselt kangale; 3) valmistab erinevaid tikandeid kasutades sobivaid pisteid, töövahendeid ja materjale; 4) pingutab kanga raami, tikib mustril käsitsi, viimistleb raamisoleva tikandi; 5) seadistab õmblusmasina programmi vastavalt valmistatava tikandi mustrile; 6) tikib mustril kangale käsitsi või õmblusmasinaga põhipisteid kasutades sobivaid tikandeid, jälgib mustril suunda ja pistete ühtlast tihedust; 7) ühendab tikitud detailid käsitsi või õmblusmasinal; 8) tunneb ära töö käigus tekkinud põhilised vead ja probleemid ning kõrvaldab need; 9) viimistleb ja hooldab tikitud 	<p>Tunneb tikkimise terminoloogiat ja tingmärke, põhitehnikaid ja töövõtteid. Oskab nimetada etteantud esemete ja tööproovide tikkimisel kasutatud pisteid ja tikandite liike. Oskab välja tuua erinevaid riidele mustril kandmise viise. Kirjeldab tikkimistöö viimistlemist.</p> <p>Valib esemest ja kasutatavast materjalist lähtuvalt töövahendid, teeb tööproovi.</p> <p>Tikib, viimistleb ja kaunistab eseme vastavalt kasutatud materjalide omadustele ja eseme otstarbele.</p> <p>Dokumenteerib oma tegevuse. Mapis esitatud tööd vastavad töövisanditele ja tehnilistele kirjeldustele.</p>	<p>Mapp, vestlus (sh teooria-küsimused), valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon</p>

<p>esemeid arvestades põhikanga ja tikandi iseloomu ning eseme otstarvet;</p> <p>10) kasutab ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid, järgib seadmete, töövahendite ja -riistade kasutamishuudeid ning hooldusnõudeid;</p> <p>11) hoiab töövahendid korras kogu töö vältel ning hooldab neid nõuetekohaselt.</p>		
<p>7. Tekstiilmaterjalide värvimine</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) segab värvid vastavalt tööülesandele, retseptile, kavandile ja juhisele; 2) värvib lõngu, kangaid ja tooteid sünteetiliste värvidega vastavalt värvide kasutusjuhenditele; 3) värvib lõngu looduslike värvidega kasutades erinevaid tehnoloogiaid ja peitse; 4) märkab ja võimalusel parandab töö käigus ettetulevaid vigu; 5) viimistleb ja hooldab värvitud esemeid, arvestades nii värvi kui materjali iseloomu ja eseme otstarvet; 6) kasutab keskkonnahoidu tagavaid, ergonoomilisi ja ohutuid töövõtteid; 7) järgib seadmete, töövahendite ja -riistade kasutamishuudeid ja hooldusnõudeid; 8) hoiab töövahendid korras kogu töö vältel ning hooldab neid nõuetekohaselt. 	<p>Tunneb tekstiilmaterjalide värvimise terminoloogiat ja töövõtteid. Oskab nimetada etteantud esemete ja tööproovide valmistamisel kasutatud tehnoloogiaid.</p> <p>Värvib ülesande alusel tooteid, kangaid ja lõngu, kasutades sobivaid värvikemikaale või taimi ning värvimistehnikaid, vajadusel teeb tööproove.</p> <p>Viimistleb ülesandest ja tekstiilmaterjalist lähtuvalt tekstiilesemeid, kasutades sobivaid töövõtteid.</p> <p>Selgitab tööohutuse ja keskkonnahoidu vajadust nende järgimise vajadust, toob näiteid.</p> <p>Dokumenteerib oma tegevuse. Mapis esitatud tööd vastavad tehnilistele kirjeldustele.</p>	<p>Mapp, vestlus (sh teooriaküsimused), valmisesemete esitlus, vajadusel töövõtete demonstratsioon</p>
<p>8. Tekstiilkäsitöö valmistaja, tase 3 kutset läbiv kompetents</p>	<p>Hinnatakse integreeritult kõigi teiste kompetentside hindamise käigus.</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1) Järgib säästva materjalikasutuse ning keskkonnahoiu põhimõtteid; 2) järgib esemete valmistamisel kvaliteedinõudeid; 3) järgib oma töös asjakohaseid instruksioone, tööeeskirju ja ohutusnõudeid; 4) planeerib oma aega, töötab süsteemselt, organiseeritult ja efektiivseid töövõtteid kasutades; 5) õpib ja omandab uusi tööülesandeid, meetodeid ja tehnikaid; 6) järgib meeskonnatöö põhimõtteid, loob head suhted kolleegidega; 7) suhtub kriitikasse mõistvalt ja suudab sellest õppida. 	<p>Järgib oma tegevuses käsitöölise eetikanõudeid.</p> <p>Säilitab ja arendab oma kutseoskusi, hoiab end kursis tehnoloogiliste muudatustega.</p> <p>Arvestab töötervishoiu, keskkonnahoiu, tööohutuse ja kultuuripärandi hoidmise reegleid.</p> <p>Kohaneb meeskonnaga, tajub oma rolli, järgib koostööreegleid. Suudab eriolukorras kiiresti orienteeruda, on võimeline lahendama konflikte.</p>	<p>Hinnatakse integreeritult.</p>

3. Hindamise korraldus

3.1 Mapiga hinnatakse taotleja tekstiilkäsitöö oskuseid, tehnikate valdamist käsitöökäsitöö esemete valmistamisel.

Olulised on:

- mapis esitatud tööde vastavus töövisandile ja tehnilistele kirjeldustele;
- mapi ülesehtitus;
- mapi esteetilisus.

3.2 Praktilise tööga (endavalmistatud esemete esitus) hinnatakse taotleja tekstiilkäsitöö oskuseid, tehnikate valdamist esemete valmistamisel ning oma toodete turundamise oskust.

3.3 Vestlusel hinnatakse teoreetilisi teadmisi, erialase sõnavara kasutamist, väljendusoskust, analüüsioskust, eriala tundmist.

3.4. Hindamise protseduurinõuded:

1) hindamisele lubatud taotleja esitab eksamile tulles kehtiva isikut tõendava dokumendi (pass, juhiluba või ID kaart) (koolilõpetajalt ei nõuta).

2) hindamise keeleks on üldjuhul eesti keel.

3) eksamiruumides võivad hindamise ajal viibida ainult vahetult hindamisega seotud isikud või erandkorras hindamiskomisjoni esimehe loal lubatud isikud.

4) eksami ajal on taotlejal ruumis keelatud:

- mobiiltelefonide kasutamine;
- teisi taotlejaid või komisjoni liikmeid häiriv käitumine;
- kõrvalise abi kasutamine.

5) taotleja võib korduseksami teha osade kaupa erinevatel aegadel. Eksami võib uuesti teha aasta jooksul, koolilõpetaja teeb korduseksami oma kooli juures.

4. Juhend hindajale

1. Enne hindamist tutvuge:

tekstiilkäsitöö valmistaja, tase 3 kutsestandardiga, kompetentsuspõhise hindamise mõistete ja põhimõtetega, käsitöö kutseala (välja arvatud juveelitoodete valmistaja) kutsete andmise korraga, hindamise üldise informatsiooniga, hindamiskriteeriumidega, hindamismeetoditega, hindamisülesannetega, hindamise korraldusega, hindamisel kasutatavate vormidega.

2. Hindamise ajal:

jälgige iga taotlejat hindamisprotsessis personaalselt, hinnake iga taotlejat hindamiskriteeriumi järgi, täitke iga taotleja kohta personaalse hindamisvorm, esitage vajadusel küsimusi hindamiskriteeriumide täitmise osas, vormistage hindamistulemus iga hindamiskriteeriumi kohta.

3. Hindamise järel:

vormistage hindamistulemused, andke taotlejale konstruktiivset tagasisidet, edastage oma ettepanekud kutse andmise kohta koondprotokollina kutsekomisjonile.